

بررسی رابطه دانش نظری والدین (تنوع واژگانی) و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بر اساس پایگاه اجتماعی - اقتصادی والدین

الهام غنی زاده^۱

^۱ کارشناس ارشد جامعه شناسی elhamgh50@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تحلیل جامعه شناختی جایگاه و نقش والدین در موفقیت تحصیلی دانش آموزان است. این تحقیق به دنبال بررسی نقش گستره و تنوع واژگانی (اجتماعی، اقتصادی، مذهبی، سیاسی، هنری و علمی) والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بر اساس پایگاه اقتصادی اجتماعی والدین آنهاست. جامعه آماری تحقیق عبارتند از والدین دانش آموزان پایه سوم راهنمایی در منطقه ۲ و ۵ از مناطق آموزش و پرورش تهران، با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه گرد شده ۲۰۰ نفر محاسبه شده است. برای انتخاب نمونه تحقیق روش نمونه گیری تصادفی ساده (SRS) به کار رفته است. روش تحقیق عموماً پیمایشی است گرچه از روش اسنادی به منظور استخراج نظریه های مرتبط با موضوع و مرور ادبیات تحقیق بهره گرفته شده است. تجزیه و تحلیل یافته ها با استفاده از نرم افزار SPSS انجام گرفته است. یافته های پژوهش نشان می دهد انباشت و تنوع واژگانی والدین با میزان تحصیلات آنها رابطه معنی دار دارد. بطوریکه میزان رابطه واژگان علمی ۰/۴۱۴، واژگان مذهبی ۰/۴۲۳، واژگان سیاسی ۰/۲۶۵، واژگان اقتصادی ۰/۱۶۳، واژگان هنری ۰/۳۶۳ و واژگان اجتماعی ۰/۳۲۷ و نوع رابطه مستقیم است. از بین واژگان تنها واژگان اقتصادی با وضعیت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی دار دارد، نوع رابطه مستقیم و میزان رابطه ۰/۲۵۷ است. همچنین بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی و پیشرفت تحصیلی با توجه به نتایج: $sig > 0.05$ ، رابطه معنادار وجود ندارد. از بین پارامترهای استفاده از اینترنت، میزان تحصیلات، شرکت در کنفرانسها، اختلاف سنی والدین، نحوه نظارت و میزان درآمد، تنها پارامتر نحوه نظارت با وضعیت تحصیلی رابطه معنی دار دارد، نوع رابطه مستقیم و میزان رابطه ۰/۲۶۶ است.

واژه های کلیدی

پیشرفت تحصیلی، تنوع واژگان، پایگاه اجتماعی - اقتصادی

Investigating the relationship between parents' theoretical knowledge (lexical diversity) and students' academic achievement based on parents' socio-economic status

Abstract

The main purpose of this study is to analysis the role of parents and their socio - economic statues in educational success of students. Hypothesis of this study was to survey the role of parents socio –economic status and their lexical extent (in terms of social, economic, religious, political, artistic and scientific) on student educational achievement.

The research sample had been consisted of 200 parents in districts 2 and 5 of the municipally of Tehran which is calculated using Cochran formula. Research method, is survey method. Documented procedure is also used to extract and review the relevant theories and researches done. Our claims founded on datas and the facts gathered from the questionnaire, analyzed by using the SPSS software. According to the results obtained from the survey, parental cultural capital affects the educational attainment of students.

Keywords: educational attainment, educational achivement, grade, average, grade-point average, socio-economic status, lexical ectent, lexical diversity

مقدمه

پیشرفت تحصیلی همواره مورد توجه نظام های آموزش و پرورش در کشورهای مختلف بوده است. اما تعدد عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی و کنترل تمام عوامل مداخله گر، پژوهش در این زمینه را گهگاه با مشکل روبرو می سازد. همیشه این احتمال وجود دارد که نتایج پژوهش به دلیل وجود متغیر های خارج از کنترل محقق، مورد تردید قرار گیرند. در عین حال، هرچند در هیچ پژوهشی امکان جمع آوری و تحلیل همه ی این متغیر ها وجود ندارد. پژوهش های متعددی در زمینه عوامل تاثیر گذار بر ارتقای پیشرفت تحصیلی انجام شده است.

طی دهه های گذشته یکی از ارکان اساسی توسعه در هر جامعه ای موفقیت در آموزش و پرورش و ایجاد فرصت های یکسان برای دستیابی همه ی افراد جامعه به این منابع قلمداد شده است گر چه سهم افراد از این موهبت به نسبت جایگاه طبقاتیشان، با یکدیگر متفاوت است. دونهاد خانواده و مدرسه، همچون قرارگاه هایی عمل می کنند که در آنها مهارت ها و صلاحیت هایی که در هر دوره معین ضروری پنداشته می شوند، از طریق آموزش و پرورش انتقال داده می شوند. در کنار این دو نهاد، نهادهایی هستند که در آنها ارزش این صلاحیت ها تعیین می شود. یعنی با پاداش های مثبت و منفی خود، عملکردها را ارزشیابی، هرچه را که پذیرفتنی و مقبول است تقویت، و هرچه را که پذیرفتنی نیست منع می کند. مطالعات انجام شده در کشورهای مختلف حاکی از تاثیر زمینه های اجتماعی و خانوادگی بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان است. جستجو برای یافتن عوامل موثر بر کنش انسانی، جامعه شناسان را به طرح مفاهیم جدیدی از جمله مفهوم سرمایه فرهنگی که برای اولین بار توسط (پیر بوردیو، ۱۹۸۹) مطرح گردید، سوق داده است. به تعبیر بوردیو، سرمایه های مختلف یک فرد، تعیین کننده ی منزلت او در جامعه، هدایت کننده ی افکار و رفتارهای وی و شکل فضایی که در آنها زندگی یا کار می کند، هستند. سرمایه فرهنگی فرد بیشترین تاثیر را نسبت به سرمایه های دیگر وی در تعیین منزلت اجتماعی او در جامعه و راهنمای افکار و رفتارش دارد. بنابراین فضای فرهنگی که فرد در آن زندگی می کند، از سرمایه فرهنگی او تغذیه می شود، ضمن اینکه انسان از فضای فرهنگی که در آن زندگی می کند و با می سازد به مرور زمان تاثیر می پذیرد. در سرمایه فرهنگی یک هماهنگی نسبی بین ذهن، فکر، رفتار و انتخاب اشیاء و فعالیت ها ی مختلف انسان وجود دارد. لذا ذهن انسان متأثر از فرهنگ فرد و و فکر انسان به کلام او و به شرایط محیطی او بستگی دارد. هرچه انسان از ذخیره ی واژگان بیشتری بهره مند باشد ابراز اندیشه ورزی او نیز کامل تر خواهد بود. در نتیجه سرمایه فرهنگی انسان، رفتارها، نگرش ها و اظهار نظرهای انسان را هدایت می کند. از طرف دیگر در انتخاب های مختلف وی در زندگی روزمره نقش دارد. یکی از انتخاب های انسان در داشتن سرمایه فرهنگی، کسب علم است که نقش بسیار اساسی در زندگی فرد و همچنین ایجاد فرهنگ، تمدن و پیشرفت وی دارد. بر همین اساس پژوهش حاضر این رابطه را با هدف "بررسی رابطه بین گستره و تنوع واژگانی والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بر اساس پایگاه اجتماعی- اقتصادی والدین" مورد بررسی قرار می دهد.

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص های مهم در ارزشیابی آموزشی و بیانگر میزان دستیابی به استانداردها و اهداف آموزشی می باشد. برای پیشرفت تحصیلی ملاک های گوناگونی را می توان در نظر گرفت که مشهور ترین آنها میانگین نمرات کلاسی (معدل) است. هرچند که یکی از مهمترین پیش بینی کننده های موفقیت دانش آموزان در مدرسه بهره هوشی آنها می باشد، با این وجود، بهره هوشی نمی تواند عملکرد تحصیلی را بطور کامل پیش بینی کند. به عبارت دیگر مبنای تفاوت در سطح بهره هوشی دانش آموزان نمی توان به این سوال پاسخ داد که چرا بعضی از دانش آموزان در مدرسه نمره الف می گیرند در حالی که دانش آموزان دیگر با همان بهره هوشی، نمره کمتری را کسب می کنند؟ بر همین اساس برای بسیاری از معلمان و مربیان، همواره این پرسش مطرح بوده است، که اگر بهره هوشی به خوبی نمی تواند تفاوت در میزان یادگیری را توضیح دهد، پس چه عوامل دیگری می توانند نقش داشته باشند؟ زیرا تفاوت در میزان یادگیری و مشخصا وضعیت (پیشرفت) وافت تحصیلی یکی از دغدغه های همیشگی دست اندکاران نهاد آموزش و پرورش است.

تحقیقات پیشین

ده بزرگی (۱۳۸۹) در پژوهش خود که به بررسی تاثیر والدین در پیشرفت تحصیلی فرزندان پرداخته است به این نتیجه رسیده است که والدین دانشجویمان مشروط در مقایسه با دانشجویان غیر مشروط سطح تحصیلات کمتری داشته اند. والدینی که تحصیلات بالاتری دارند از فرزندان خود انتظار موفقیت بیشتری دارند و فرزندان خود را بیشتر راهنمایی و هدایت می کنند. برای آنها امکانات تحصیلی بیشتری فراهم می نمایند، متقابلا فرزندان آنها هم از خود انتظار بالاتری دارند و تلاش بیشتری می کنند.

سمعی (۱۳۷۹) در پایان نامه خود با موضوع «تاثیر سرمایه فرهنگی خانواده بر موفقیت تحصیلی و شغلی فرزندان در تهران» که با حجم نمونه ۳۴۰ نفر انجام شده تاکید می کند از میان عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی، یکی از ابعاد سرمایه فرهنگی (آگاهی و اطلاعات) بیشترین تاثیر را داشته و

کمترین تاثیر مربوط به یکی از ابعاد سرمایه اقتصادی (دارایی) می باشد. از میان بقیه عوامل، جنس نیز در موفقیت تحصیلی تاثیر گذار است و سایر عوامل رابطه ای با موفقیت تحصیلی نشان نمی دهند.

شوریده دادگر (۱۳۸۰) در پایان نامه ای با عنوان "بررسی رابطه پایگاه اجتماعی- اقتصادی خانواده و نگرش دانش آموزان دختر سال آخر دبیرستانهای دولتی تهران نسبت به ادامه تحصیل در دانشگاه تهران" این نتایج را مطرح می کند:

(الف) بین پایگاه اجتماعی- اقتصادی خانواده دانش آموزان و رشته تحصیلی مورد علاقه آنها برای ادامه تحصیل رابطه معناداری وجود دارد.
(ب) بین پایگاه اجتماعی- اقتصادی خانواده دانش آموزان و نگرش آنها نسبت به ادامه تحصیل در رشته مورد علاقه شان رابطه نسبتاً قوی وجود دارد، یعنی هر چه پایگاه اجتماعی اقتصادی خانواده بالاتر باشد نگرش دانش آموزان نسبت به ادامه تحصیل در رشته مورد علاقه شان مثبت تر است و بالعکس. نهایتاً تاکید اساسی پژوهشگر بر تاثیر قطعی خانواده بر تحصیل فرزندان است.

خدایی (۱۳۸۷) در مقاله خود شرکت کنندگان گروه آزمایشی ریاضی، فنی در آزمون سراسری سال تحصیلی ۱۳۸۵ مورد توجه قرار داده و به بررسی رابطه سرمایه فرهنگی و اقتصادی والدین دانش آموزان با احتمال قبولی آنها در آزمون سراسری سال تحصیلی ۱۳۸۵ پرداخته و به این نتیجه دست یافته است که سرمایه فرهنگی و اقتصادی والدین احتمال قبولی داوطلبان را افزایش می دهد.

نوغانی (۱۳۸۷) در مقاله خود که بر دانش آموزان دختر و پسر مدارس دولتی و غیر دولتی دوره ی پیش دانشگاهی استان خراسان با حجم نمونه ۱۶۶۷ نفر متمرکز است به بررسی موضوع «تاثیر نابرابری سرمایه فرهنگی بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان پیش دانشگاهی در دستیابی به آموزش عالی» پرداخته به این نتایج رسیده است: در پرتو حضور سرمایه اجتماعی و سرمایه اقتصادی، سرمایه فرهنگی سهم مثبت و معنا داری بر احتمال قبولی و نمره کسب شده داوطلبان دارد تحلیل جامعه شناختی موفقیت در دست یابی به آموزش عالی با تاکید بر نقش سرمایه فرهنگی هدف اصلی این پژوهش را تشکیل می دهد. فرضیه اصلی به دنبال بررسی نقش سرمایه فرهنگی بر احتمال قبولی و نمره کسب شده داوطلبان آزمون سراسری ورود به دانشگاه با استفاده از متغیرهای سرمایه اجتماعی، سرمایه اقتصادی و پیشینه تحصیلی است.

پژوهش ها و مطالعات خارجی نیز در این زمینه انجام گرفته است از جمله این پژوهش ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:
دیگرافت (۲۰۰۰) در هلند نشان داده است که رفتار مطالعاتی والدین و نسبت مشارکت فرهنگی آنها در خارج از منزل، بر پیشرفت تحصیلی فرزندان موثر است.

کالیمین و کرای (۱۹۹۸) و لاریو و لامونت (۱۹۹۶) در تحقیقات خود به این نتیجه رسیده اند که رویه ها و فعالیت های فرهنگی والدین از جمله بازدید منظم از کتابخانه ها، نمایشگاهها، موزه ها جو فکری لازم برای آرزوهای تحصیلی، انگیزه و پیشرفت و عملکرد تحصیلی فرزندان را دامن می زند.
دیگرافت (۱۹۸۶)، کالیمین و کرای (۱۹۸۶)، تیچمن (۱۹۸۶) در پژوهش های خود به بررسی ارتباط رفتار فرهنگی والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان پرداخته و به این نتیجه رسیده اند که رابطه مثبتی بین رفتار فرهنگی والدین و موفقیت تحصیلی فرزندان وجود دارد.

دی ماجیو (۱۹۸۲) و دی ماجیو و مر (۱۹۸۵) نشان داده اند که منابع و کالاهای فرهنگی فراهم شده توسط خانواده تاثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی فرزندان دارد.

فونتین (۱۹۹۴) و کولمن (۱۹۹۵) در پژوهش های خود که به بررسی ارتباط ساختار خانواده و انگیزش پیشرفت تحصیلی می پردازند به این نتایج رسیده اند که متغیرهای پذیرش خانواده، جو عاطفی خانواده، ساختار زندگی خانواده، استقلال آموزی و انتظار موفقیت از فرزندان را مهم ترین عوامل موثر در انگیزش پیشرفت تحصیلی هستند.

مطالعه تراندیس و همکاران (۱۹۸۵). سایتو (۲۰۰۰) و دی گراف و دیگراف (۲۰۰۲) نشان می دهد افرادی که از پدر و مادر تحصیل کرده برخوردارند عملکرد تحصیلی بهتری از خود نشان داده اند. همچنین طی همین مطالعات نشان داده شده که این افراد اکثراً از بعد خانوار از تعداد کمتری برخوردار بوده اند و محیط خانواده برای مطالعه آنان از نظر جمعیتی مناسب بوده و آنها آرامش لازم برای درس خواندن داشته اند.

راد کلیف (۱۹۹۷) طی تحقیقات خود به این نتیجه رسیده است که علاوه بر تاثیر فرهنگ و سنن کلی جامعه بر عملکرد افراد جامعه، بسیاری از رفتارهای دیگر افراد تحت تاثیر خانواده و نوع تربیت خانوادگی آنها قرار می گیرد. در خانواده هایی که تلاش و کوشش و کسب موفقیت یک ارزش تلقی گردد. فرزندان نیز برای کسب آن تلاش خواهند نمود. بنابراین عملکردهای افراد تا حدود زیادی متأثر از نقش خانواده نیز می باشد.

کلمن (۱۹۷۴) طی پژوهش های خود به این نتیجه رسیده است که کودکان طبقه متوسط و بالاتر، موفق تر از کودکان طبقه محروم بودند، یعنی طبقه اجتماعی مهم ترین عامل در پیشرفت تحصیلی می باشد.

مطالعات بوس (۱۹۷۰)، ویلی و هارنیش فیگر (۱۹۷۴) و کارویت (۱۹۷۵) حاکی از آن است که وضعیت طبقاتی خانواده به عنوان عاملی مسلط در پیشرفت تحصیلی فرزندان عمل می کند.

آشغنیبرگ و ماس (۱۹۹۷) و لاریو (۱۹۸۷) نشان دادند که عناصر فرهنگی خانواده، تقاضا برای ورود به آموزش عالی را آسان می سازد.

دی ماجیو و مر (۱۹۸۵) نشان دادند که منابع فرهنگی اثر مثبت و خالصی بر موفقیت های تحصیلی مردان و زنان آمریکایی بعد از دبیرستان دارد و این اثر قوی تر از اثر موفقیت های تحصیلی پدر و اثرات نمرات قبلی دبیرستان است.

مبانی نظری:

مفهوم سرمایه فرهنگی و تاریخچه آن

چند دهه بیشتر از طرح مفهوم سرمایه فرهنگی نمی گذرد. این مفهوم نشان دهنده پیوند حوزه اقتصاد و فرهنگ و در حقیقت به نوعی بازاری شدن عرصه فرهنگ است. این مفهوم در دهه های اخیر نقش تبیین کننده مهمی در تحقیقات انجام گرفته در حوزه فرهنگ ایفا کرده است. در حقیقت مفهوم سرمایه فرهنگی تاثیر چشمگیری نیز بر جامعه شناسی نهاده است.

مفهوم سرمایه فرهنگی نخستین بار بوسلیه نویسنده مارکسیست، پیر بوردیو بکار رفت. او معتقد بود موفقیت در امر تحصیل در نظام های آموزشی عمدتاً ناشی از مجموعه ای از مهارت ها است، مهارت هایی که برای فرزندان طبقه کارگر یا دست نیافتنی است و یا نهایتاً فاقد آنند در عوض برخورداری فرزندان طبقه متوسط از مهارت های یاد شده، نقش نردبان موفقیت را بازی می کند. از نظر بوردیو نوعی جبرگرایی فرهنگی مثل اجتناب ناپذیری تفاوت های فرهنگی طبقات مختلف باعث می شود که آن وضعیت یا تفاوت های (فرهنگی) از نسلی به نسل دیگر منتقل شود.

تقریباً همه محققان در این عقیده متفق القول اند که نخستین بار پیر بوردیو مفهوم "سرمایه فرهنگی" را در اوایل دهه ۱۹۶۰ بکار برده است. قبل از این زمان مفهوم سرمایه تنها برای سرمایه انسانی، سرمایه طبیعی، سرمایه اقتصادی و اجتماعی بکار می رفت. بعدها مفهوم سرمایه به حوزه فرهنگ و هنر نیز راه یافت و مفهوم "سرمایه فرهنگی" شکل گرفت (تراسبی ۱۳۸۲). بوردیو این مفهوم را برای رفع یک مسئله تجربی ویژه، یعنی این واقعیت که تنها توجه به "مواع اقتصادی برای تبیین نابرابری موجود در موفقیت های آموزشی دانش آموزان دارای طبقات اجتماعی گوناگون، کافی نیست"، بکار برده است. بوردیو در انجام این مهم با بسیاری از تعاریف سنتی جامعه شناختی که به فرهنگ به مثابه ذخیره ارزشها و هنجارهای مشترک یا به عنوان ابزاری برای ابراز تمایلات مشترک می نگرستند، مخالفت کرد. در عوض وی بر آن عقیده بود که فرهنگ دارای بسیاری از ویژگی هایی است که از ویژگی های سرمایه اقتصادی، به شمار می روند (لارو و واینینگر، ۲۰۰۳)، به گفته بوردیو مفهوم سرمایه فرهنگی در ابتدا فقط فرضیه ای نظری بوده است که با ربط دادن موفقیت آکادمیک به توزیع سرمایه فرهنگی میان طبقات و لایه های طبقاتی، امکان توضیح موفقیت تحصیلی نابرابر کودکان متعلق به طبقات اجتماعی متفاوت را فراهم می ساخت. این نقطه شروع، از طرفی گسست از این پیش فرضهای به زعم بوردیو عامیانه است که موفقیت یا شکست آکادمیک را نتیجه استعداد طبیعی می داند و از طرف دیگر نیز گسست از نظریه های سرمایه انسانی است.

انواع سرمایه فرهنگی

از نظر پی بوردیو، سرمایه فرهنگی می تواند به سه شکل وجود داشته باشد. در حالت متجسد، یعنی به شکل خصائل دیر پای فکری و جسمی، در حالت عینیت یافتگی به شکل کالاهای فرهنگی (تصاویر، کتاب ها، لغت نامه ها، ادوات، ماشین آلات و غیره) که رد پا یا تحقق نظریه ها یا نقد این نظریه ها و غیره است. وبالاخره، در حالت نهادینه شده، یعنی شکلی از عینیت یافتگی که باید حسابش را جدا کرد، زیرا خواص اصلی خود رایکسره به سرمایه فرهنگی، که بنا به فرض ضمانت کننده ی آن است، واگذار می کند (بوردیو، ۱۳۷۰، ۱۳۸۴).

حالت متجسد: اکثر خواص سرمایه فرهنگی را می توان از این نکته استنتاج کرد که این سرمایه در حالت بنیادین خود با کالبد مرتبط است و مستلزم تجسد است. انباشت سرمایه فرهنگی در حالت متجسد، پیشاپیش پیامد تجسد بخشیدن و به صورت جزئی از کالبد درآمدن، به کالبد پیوستن و جزئی از آن شدن است. عمل واخذ و اکتساب کاری است که شخص روی خودش انجام می دهد، تلاشی است که ایضا پیشاپیش در گرو صرف هزینه مستقیم توسط خود شخص است. سرمایه گذاری که از همه مهم تر است به صورت صرف وقت است، ولی ضمناً پای سرمایه گذاری چیز دیگری در میان است که از مولفه های اجتماعی تشکیل شده و خرج شدنش به حساب لیبدو است. این سرمایه متجسد و این ثروت برونی که به جزء جدانشدنی وجود شخص و محدوده ی اعمال عادت واره او تبدیل شده است را نمی توان فوراً با هدیه یا خرید مبادله کرد. این حالت از سرمایه فرهنگی را نمی توان فراتر از ظرفیت های متناسب با یک فرد انباشت کرد. برعکس، همراه حامل خود (ظرفیت بیولوژیکی او، حافظه اش و غیره) رو به افول می نهد و می میرد. سرمایه فرهنگی بدین گونه موفق می شود شان خصائل ذاتی را با فضیلت های اکتسابی درهم آمیزد و باز از آنجا که شرایط اجتماعی انتقال و استحصالش در مقایسه با شرایط سرمایه اقتصادی مستتر ترند، پیشاپیش آماده است تا همچون سرمایه نمادین عمل کند، یعنی سرمایه محاسبه نشود بلکه به عنوان صلاحیتی مشروع و در مقام نوعی اقتدار که تاثیری به صورت نبود شناخت اعمال می کند، شناخته شود (همان، ۴۲-۱۳۸۴).

حالت عینیت یافتگی: سرمایه فرهنگی در حالت عینیت یافتگی، چند خصوصیت دارد که فقط در رابطه با سرمایه فرهنگی در شکل متجسد آن به تعریف درمی آیند. سرمایه فرهنگی که به شکل اشیای مادی و رسانه هایی چون نوشته ها، نقاشی ها، بناهای تاریخی، ابزارها و غیره عینیت پیدا می کند، در حالت مادیت خود، قابل انتقال است. برای مثال، مجموعه ای از تابلو های نقاشی را می توان درست همانند سرمایه اقتصادی منتقل کرد. اما آنچه در این میان قابل انتقال است مالکیت قانونی و حقوقی آن است نه مالکیت ابزار مصرف آن کالا. سرمایه فرهنگی در حالت عینیت یافتگی خود با

همه ی نمود های جهان مستقل ومنسجمی ظاهر می شود که محصول کنش تاریخی است اما قوانین خاص خود را دارد که از امیال و اراده های فردی به طور استعلایی فرا می گذرد و همان طور که مثال زبان به خوبی نشان می دهد، به آنچه هر عامل یا مجمعی از عاملان قادرند تصرف کنند، تقلیل ناپذیر می ماند. با این حال نباید فراموش کرد که این سرمایه به طور نمادین واز لحاظ مادی، فعال، (فقط) به صورت سرمایه موثر وجود دارد. به بیان دیگر تاجایی که سخن از تصرف آن به صورت عوامل است، همچون یک سلاح در میدان مبارزه ی تولید فرهنگی (عرصه های هنری، علمی و غیره) به کار گرفته می شود و روی آن سرمایه گذاری انجام می گیرد و فراتر از آن ها در عرصه ی طبقات اجتماعی- یعنی عرصه ی مبارزه ای که در آن ها عوامل، نیروی خود را به کار می برند و منافع متناسب با سهم خود از سرمایه عینیت یافته کسب می کنند و خلاصه به قدر اقتضای سرمایه ی متجسدشان توفیق می یابند، می توان موجودیتش را محرز شمرد (همان، ۴۵-۴۳).

حالت نهادینه شده: عینیت یابی سرمایه فرهنگی به شکل مدارک و مدارج آموزشی یک راه خنثی کردن خواصی است که ناشی از آن است که این سرمایه متجسد با جسم فرد حد و مرز یکسان دارد. این عینیت یابی چیزی است که موجب تفاوت میان سرمایه ی خود آموخته از یک سو و سرمایه فرهنگی مستظهر به مدارج آموزشی و امتیازات ضمانت شده واز نظر رسمی مستقل از شخص حامل، ازسوی دیگر است (همان، ۱۴۶). این حالت نوعی رسمیت بخشیدن نهادی به سرمایه فرهنگی است. مدارک تحصیلی و آکادمیک نمونه ای از این حالت است. احراز مدارک تحصیلی یا اعطای تمایز نهادی به سرمایه فرهنگی که در تملک یک فرد خاص قرار می گیرد، این امکان را به وجود می آورد که صاحبان این صلاحیت ها با هم مقایسه و حتی (با نشان دادن یکی به جای دیگری) مبادله شوند. به علاوه این امکان به وجود می آید تا نرخ های تبدیل بین سرمایه فرهنگی و سرمایه اقتصادی را با تضمین ارزش پولی فلان سرمایه آکادمیک برقرار سازیم. این فرآیند تبدیل سرمایه اقتصادی به سرمایه فرهنگی، بهای فلان صلاحیت خاص را نسبت به سایر صلاحیت ها و به همین قیاس ارزش پولی را که با آن می توان در بازار مبادله اش کرد، تعیین می کند. از آنجا که سودهای مادی و نمادینی که مدارج تحصیلی تضمین می کند نیز به کمیابی آن بستگی دارد، سرمایه گذاری های انجام گرفته (برحسب زمان و تلاش) ممکن است کمتر از آنچه قبلا پیش بینی شده است، سود آور از کار در آید (همان، ۴۷-۴۵).

نابرابری های فرهنگی

"پیر بوردیو" و "ژان کلود پاسرن" (۱۹۹۷) در تحقیقی که بر اساس فرضیه عدم تساوی سرمایه فرهنگی انجام داده اند چنین نتیجه گیری می کنند که نابرابری فرهنگی فقط با رفتار و اعمالی فرهنگی که برای افراد و گروهها مقدور است، مشخص می شود. تاتر و اپرا رفتن، مجله و روزنامه خواندن، سینما رفتن، دوربین عکاسی داشتن و امثال آن می توانند به عنوان نشانه ها و امکانات سرمایه فرهنگی به شمار آید. امکاناتی که بطور یکسان در دسترس همه نیست. در تحقیقی که بوردیو در سال ۱۹۶۶ درباره بازدید کنندگان موزه های اروپا انجام داد، می نویسد که علاقه به هنر و کیفیت دلبستگی به آثار هنری ارتباط نزدیکی با موقعیت و امکانات خانوادگی و طبقاتی افراد دارد. وقتی یک کارگر، نمایشگاههای نقاشی را می بیند غالباً نیاز به یک راهنما دارد تا برای او تابلوها، سبک ها، ریزه کاری ها را توضیح دهد. ولی یک تحصیل کرده نیازی به راهنما ندارد. وی نتیجه می گیرد که کوشش و علاقه افراد و گروهها از منبع و میراثی بهره می گیرد که مانند یک سرمایه خانوادگی و اختصاصی حفظ شده است. در سرمایه گذاری فرهنگی تلاشی که دولت برای فراگیری نظریه ها و تکنیک ها در مدارس و دانشگاه ها می نماید، مانند سرمایه گذاری اقتصادی از ثروت و ذخیره مملکت محسوب می شود، که افراد به عنوان تولید کننده و مصرف کننده به آن دسترسی دارند (روح الامینی، ۱۳۶۵، ۶۵).

جوامع برای تشویق افراد در احراز موقعیت های حساس اجتماعی، مزایای خاصی را در نظر می گیرند. این مزایا باید بین موقعیتهای مختلف با توجه به میزان مهارت و وجهی هر موقعیت توزیع گردد. توزیع موقعیتهای، حقوق و پاداش متناسب با آنان، به نظام قشر بندی اجتماعی منجر می گردد (ریترز، ۱۳۷۴).

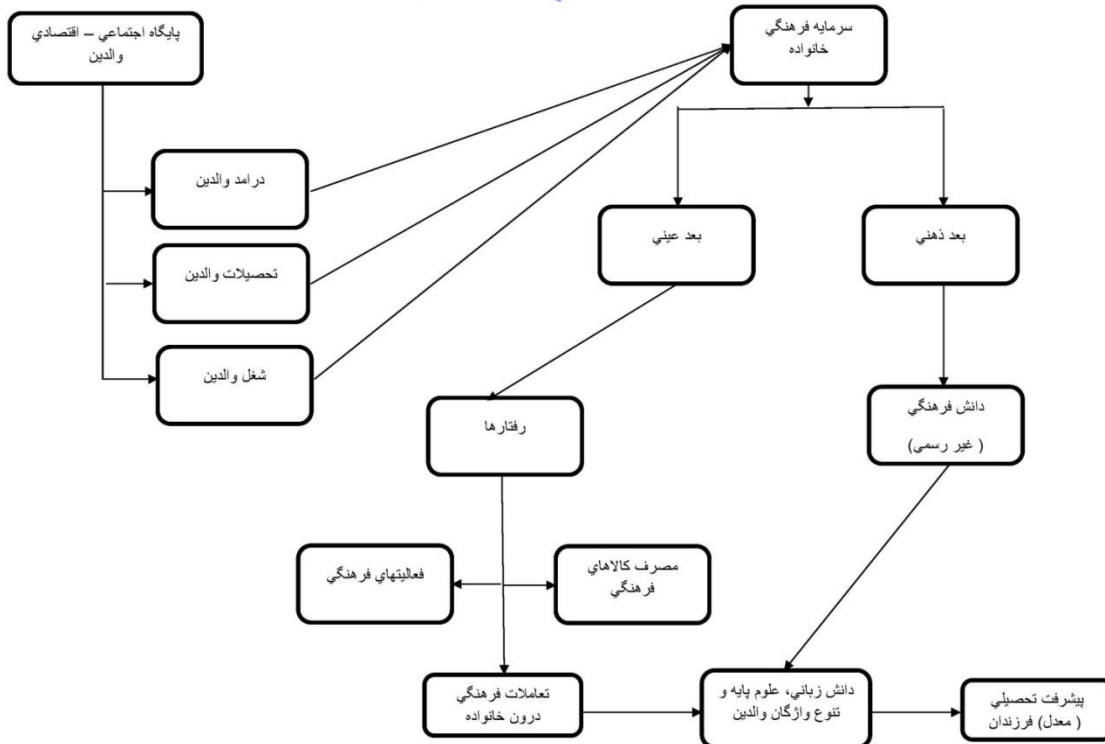
سرمایه فرهنگی و نابرابری های آموزشی

سرمایه فرهنگی نقش عمده ای در تداوم اجتماعی نابرابر و موفقیت تحصیلی دارد. بر اساس تحقیقی در یونان، رابطه موفقیت تحصیلی با پایگاههای اقتصادی و موقعیت طبقات خانواده مطرح شده است. براساس این تحلیل هم موقعیت طبقاتی پدر و هم پایگاه های اجتماعی- اقتصادی خانواده، سرمایه فرهنگی یک دانش آموز را تعیین می کند. البته این مساله که سرمایه فرهنگی بطور مستقیم و غیر مستقیم بر روی موفقیت تحصیلی موثر باشد کماکان مورد بررسی است. سعی و توان دانش آموزان در باز تولید سلسله مراتب اجتماعی یونان بواسطه ی پرورش مکانیزم های عمده و مشروعیت جریان کار هستند (کنسیلیس، رابینسون ۱۹۹۰، ۲۷۰ به نقل از سمیعی ۱۳۷۹). تاثیر تحصیل بر روی باز تولید موقعیت طبقه به تعریف طبقه وابسته است. اختلافات اساسی در تاثیر مکانیزم های اصلی به ویژه باز تولید آموزشی ظاهر می شود و در کشورهای مختلف نسبت به قشر بندی، دوره های تحصیلی از هم متفاوت است.

مطالعه «بوردیو» در فرانسه، همبستگی هایی را از بین زمینه های خانوادگی دانش آموزان و مالکیت سرمایه فرهنگی آن ها و بین سرمایه فرهنگی و موفقیت تحصیلی نشان می دهد. «دیما جیو» نیز یافته هایی بر همین اساس در ایالات متحده به دست می یابد (همان ماخذ).

مدل نظری تحقیق

شکل ۱ - مدل نظری تحقیق

روش تحقیق

در این پژوهش از روش پیمایشی استفاده شده است. روش یاد شده خصوصاً وقتی به کار می آید که موضوع تحقیق در زمان حال شروع و پایان یابد.

جامعه آماری، حجم نمونه، شیوه نمونه گیری

جامعه آماری پژوهش شامل والدین دانش آموزان دختر پایه ی دوم و سوم راهنمایی منطقه ۲ و ۵ از مناطق ۱۹ گانه آموزش و پرورش تهران می باشند که فرزندان آنها در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ به تحصیل اشتغال داشته اند. این دو منطقه به صورت تصادفی انتخاب شدند. براساس اطلاعات کسب شده از مرکز آمار ایران تعداد دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی شهر تهران در سال تحصیلی یاد شده حدود ۱۵۵۰۰ نفر ثبت شده است. در این جامعه محدود، با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده ۲۰۰ نفر از والدین دانش آموزان به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. از آنجا که متغیر مورد بررسی در این پژوهش، پیشرفت تحصیلی (متغیر کیفی) است لذا از فرمول تعیین حجم نمونه (فرمول کوکران) برای متغیرهای کیفی بهره میگیریم.

$$n = N Z^2 \cdot p \cdot q / Nd^2 + Z^2 pq$$

که در آن n حجم نمونه، N جامعه آماری، P نسبت موفقیت در جامعه آماری، q نسبت عدم موفقیت در جامعه آماری، d میزان خطا و Z درجه یا ضریب اطمینان ۹۵ درصد. از آنجاکه در این تحقیق میزان S در جامعه را در دست نداریم p و q را 0.5 در نظر گرفته و n حداکثر مقدار خود را پیدا می کند. این امر سبب می شود که نمونه به میزان کافی بزرگ باشد. در این صورت خواهیم داشت:

$$S^2 = pq = (0.5) \cdot (0.5) = 0.25$$

از طرفی از آنجا که میزان خطای مجاز در تحقیقات پیمایشی بین 0.1 تا 0.1 می باشد، در این پژوهش مقدار خطا را 0.05 و مقدار Z را 1.96 در نظر گرفته، وبا استفاده از فرمول حجم نمونه فوق، حجم نمونه را 191 به دست آورده ایم. که البته برای محاسبات دقیقتر، آنرا به 200 نفر ارتقاء داده ایم.

تعاریف نظری متغیرها

سرمایه فرهنگی

بورديو (۱۹۸۶) سرمایه فرهنگی را "صورت هایی از دانش، مهارت ها، آموزش و مزایای بی که یک انسان واجد آن است و به او اجازه می دهد که یک جایگاه بالاتری در جامعه کسب کند" می داند. از دیدگاه بورديو، پدران و مادران به فرزندان خود (با انتقال نگرش ها و معرفت هایی که در سیستم آموزشی جاری است و به موفقیت آنان کمک می کند) سرمایه فرهنگی می بخشند. همانطور که پیشتر گفته شد وی سرمایه فرهنگی متجسد یا (درونی شده)؛ سرمایه فرهنگی (نهادینه شده) و سرمایه فرهنگی (عینیت یافته) را از هم متمایز می کند (بورديو ۱۳۸۶).

پایگاه اجتماعی - اقتصادی

مفهوم پایگاه، وضع و اعتباری اجتماعی است که بیشتر در مقابل مقام اجتماعی، که اعتبار و منزلتی فردی است، قرار می گیرد. به نظر و بر، منزلت از طریق سبک های زندگی مردم نمود پیدا می کند. نشانه ها و نمادهای منزلت - مثل خانه و مسکن، پوشاک، طرز صحبت، شغل - همه به شکلگیری پایگاه اجتماعی فرد از دید دیگران کمک می کنند. طبق نظر و بر، تقسیم بندی طبقاتی از تفاوت های اقتصادی نیز نشأت می گیرد. این منابع اقتصادی خصوصاً مهارت ها، وجهه و اعتبار، یا مدارج و مدارک تحصیلی را شامل می شود که بر نوع شغلی که مردم قادر به یافتن آن اند تاثیر می گذارد (گیدنز، ۱۳۸۸، ۴۱۳).

پیشرفت (عملکرد) تحصیلی

عملکرد تحصیلی به تمامی فعالیت های دانش آموزان در محیط مدرسه اشاره دارد که دربرگیرنده ی خودکارآمدی، تاثیرات هیجانی، برنامه ریزی و انگیزش می باشد. عملکرد یعنی فعالیتی که به نتیجه ای منجر شود و یا تغییری در محیط روی دهد. به بیان دیگر، رفتاری است که به عنوان پاسخ به یک امر، از موجود زنده سر می زند و به نتایجی منجر می شود، بویژه نتیجه ای که تاحدی محیط (شخص) را تعدیل کند. در جهان کنونی عملکرد تحصیلی از اهمیت ویژه برخوردار است. جوامع پیشرفته و در حال توسعه، تاکید زیادی بر عملکرد، رقابت و پیروزی دارند.

یافته های پژوهش

آزمون فرضیه ها و روابط بین متغیرها

فرضیه اول: بین پاسخ به واژگان و وضعیت (پیشرفت) تحصیلی رابطه وجود دارد.

با توجه به جدول ۱ از بین واژگان، تنها واژگان اقتصادی با وضعیت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی دار دارد زیرا $\text{Sig} < 0.05$. همچنین نوع رابطه مستقیم و میزان رابطه 0.257 است.

به بیان دیگر بین واژگان هنری، واژگان مذهبی، واژگان سیاسی، واژگان اجتماعی با وضعیت تحصیلی رابطه معنی دار وجود ندارد.

جدول ۱ - رابطه بین پاسخ به واژگان و پیشرفت تحصیلی

واژگان	پیشرفت تحصیلی	
	همبستگی	Sig
علمی	-۰/۰۴۶	۰/۵۱۴
اقتصادی	۰/۲۵۷	۰/۰۰۰
سیاسی	۰/۰۸۳	۰/۲۴۳

هنری	-۰/۱۰۵	۰/۱۴	200
اجتماعی	-۰/۱۰۵	۰/۱۴	200
مذهبی	۰/۰۷۶	0/۲۸۳	200

فرضیه دوم: بین پارامترهای زمینه ای (استفاده از اینترنت، میزان تحصیلات، شرکت در کنفرانسها، اختلاف سنی والدین، نحوه نظارت و میزان درآمد) والدین و وضعیت تحصیلی رابطه معنی دار وجود دارد.
با توجه به جدول ۲ از بین پارامترهای استفاده از اینترنت، میزان تحصیلات، شرکت در کنفرانسها، اختلاف سنی والدین، نحوه نظارت و میزان درآمد، تنها پارامتر نحوه نظارت با وضعیت تحصیلی رابطه دارد زیرا $Sig < 0.05$. همچنین نوع رابطه مستقیم و میزان رابطه ۰/۲۶۶ است.
به تعبیر بهتر بین استفاده از اینترنت، شرکت در کنفرانسها، اختلاف سنی والدین، میزان درآمد و میزان تحصیلات با وضعیت تحصیلی رابطه معنی دار وجود ندارد.

جدول ۲- رابطه بین پارامترهای زمینه ای والدین و پیشرفت تحصیلی

پارامترهای زمینه	پیشرفت تحصیلی	
	همبستگی	Sig
استفاده از اینترنت	۰/۰۵۱	۰/۴۷۸
میزان تحصیلات	۰/۱۲۵	۰/۰۷۸
شرکت در کنفرانس	-۰/۱۰۲	۰/۲۰۸
اختلاف سنی	-۰/۰۸۹	۰/۲۰۸
نحوه نظارت	۰/۲۶۶	۰/۰۳
میزان درآمد	۰/۰۱۷	۰/۸۱۲

فرضیه سوم: بین پاسخ به واژگان و پایگاه اجتماعی-اقتصادی رابطه وجود دارد.

با توجه به جدول شماره ۳ می توان نتیجه گیری کرد که تمام واژگان با میزان تحصیلات والدین رابطه معنی دار دارند زیرا در همه موارد مقدار sig $> ۰/۰۵$. همچنین میزان رابطه واژگان علمی ۰/۴۱۴، میزان رابطه واژگان دینی با میزان تحصیلات ۰/۴۲۳، میزان رابطه واژگان سیاسی با میزان تحصیلات ۰/۲۶۵، میزان رابطه واژگان اقتصادی با میزان تحصیلات ۰/۱۶۳، میزان رابطه واژگان هنری با میزان تحصیلات ۰/۳۶۳ و میزان رابطه واژگان اجتماعی با میزان تحصیلات ۰/۳۲۷ و نوع رابطه مستقیم است.
پارامتر درآمد تنها با واژگان اقتصادی و واژگان اجتماعی رابطه معنی داری دارد زیرا sig $> ۰/۰۵$. میزان این رابطه در واژگان اقتصادی ۰/۴۱۴ و در واژگان اجتماعی ۰/۱۴۳ و نوع رابطه مستقیم است.

جدول ۳- رابطه بین پاسخ به واژگان و پایگاه اجتماعی-اقتصادی

واژگان	ضریب همبستگی	میزان تحصیلات	میزان درآمد
علمی	ضریب همبستگی Sig N	۰/۴۱۴	-۰/۱۳۸
		۰/۰۰	۰/۰۵۱
دینی	ضریب همبستگی Sig N	۰/۴۲۳	-۰/۱۲۷
		۰/۰۰	۰/۰۷۳
سیاسی	ضریب همبستگی	۰/۲۶۵	۰/۰۳۳

۰/۶۴۲ ۲۰۰	۰/۰۰ ۲۰۰	Sig N	
۰/۴۱۴ ۰/۰۰ ۲۰۰	۰/۱۶۳ ۰/۰۲۱ ۲۰۰	ضریب همبستگی Sig N	اقتصادی
-۰/۱۱۶ ۰/۱۰۲ ۲۰۰	۰/۳۶۳ ۰/۰۰ ۲۰۰	ضریب همبستگی Sig N	هنری
۰/۱۴۳ ۰/۰۴۴ ۲۰۰	۰/۳۲۷ ۰/۰۰ ۲۰۰	ضریب همبستگی Sig N	اجتماعی

با توجه به اینکه اشتغال پارامتری با مقیاس اسمی است تعریف نوع رابطه همبستگی بی معنی است. بنابراین جدول توافقی زیر نتایج رابطه بین متغیرها است.

با توجه به جدول توافقی (شماره ۴) تنها واژگان علمی با اشتغال دارای رابطه معنا داری می باشد چرا که $sig < 0.05$. مقدار این همبستگی $\phi = 0.238$ که همبستگی ضعیفی می باشد.

جدول ۴ - جدول توافقی رابطه پارامتر اشتغال با دیگر متغیرها

واژگان اشتغال	هنری		اقتصادی		سیاسی		مذهبی		علمی		اجتماعی	
	درست	نادرست	درست	نادرست	درست	نادرست	درست	نادرست	درست	نادرست	درست	نادرست
دولتی فراوانی	۶۱	۱۸	۳۹	۴۰	۶۱	۱۸	۷۵	۴	۶۴	۱۵	۳۹	۴۰
فراوانی مورد انتظار	۵۶/۹	۲۲/۱	۳۹/۱	۳۹/۹	۶۳/۲	۱۵/۸	۷۱/۱	۷/۹	۶۲	۱۷	۴۳/۸	۳۵/۲
غیر دولتی فراوانی	۳۵	۱۵	۱۹	۳۱	۴۱	۹	۴۴	۶	۳۸	۱۲	۲۷	۲۳
فراوانی مورد انتظار	۳۶	۱۴	۲۴/۸	۲۵/۳	۴۰	۱۰	۴۵	۵	۳۹/۳	۱۰/۸	۲۷/۸	۲۲/۳
نظامی فراوانی	۳	۲	۴	۱	۳	۲	۴	۱	۱	۴	۲	۳
فراوانی مورد انتظار	۳/۶	۱/۴	۲/۵	۲/۵	۴	۱	۴/۵	۰/۵	۳/۹	۱/۱	۲/۸	۲/۲

۶	۱۵	۳	۱۸	۲	۱۹	۲	۱۹	۸	۱۳	۶	۱۵	بازنشسته
۹/۳	۱۱/۷	۴/۵	۱۶/۵	۱/۲	۱۸/۹	۴/۲	۱۶/۸	۱۰/۶	۱۰/۴	۵/۹	۱۵/۱	فراوانی
												مورد
												انتظار
۱۷	۲۸	۹	۳۶	۷	۳۸	۹	۳۶	۲۱	۲۴	۱۵	۳۰	خانه دار
۲۰	۲۵	۹/۷	۳۵/۳	۴/۵	۴۰/۵	۹	۳۶	۲۲/۷	۲۲/۳	۱۲/۶	۳۲/۴	فراوانی
												مورد
												انتظار
۴/۷۱۶		۱۱/۳۲۷		۴/۴۶۶		۳/۱۹۶		۶/۰۶۴		۲/۱۱۶		X ² Sig Phi
۰/۳۱۸		۰/۰۲۳		۰/۳۴۷		۰/۵۲۵		۰/۱۹۴		۰/۷۰۶		
۰/۱۵۴		۰/۲۳۸		۰/۱۴۹		۰/۱۲۶		۰/۱۷۴		۰/۱۰۴		

فرضیه چهارم: بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد
 پایگاه اجتماعی از پارامتر سطح تحصیلات خانواده و پایگاه اقتصادی از پارامتر سطح درآمد خانوار و اشتغال تشکیل شده است.
 با توجه به جدول شماره ۵ می توان گفت در بین پارامترهای پایگاه اقتصادی و وضعیت تحصیلی همچنین پایگاه اجتماعی و وضعیت تحصیلی، رابطه معنی دار وجود ندارد زیرا مقدار $\text{sig} < 0.05$.

۵- رابطه بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی و پیشرفت تحصیلی

پایگاه اجتماعی	پایگاه اقتصادی	وضعیت تحصیلی
۰/۱۲۵	۰/۰۱۷	ضریب همبستگی
۰/۰۷۸	۰/۸۱۲	Sig
۲۰۰	۲۰۰	N

رگرسیون

بمنظور برازش یک مدل مناسب از روش backward استفاده کرده ایم.
 در این الگو متغیر وابسته پیشرفت تحصیلی y و متغیرهای مستقل جنسیت x_۱، میزان تحصیلات x_۲، اشتغال x_۳، درآمد x_۴، میزان مشارکت در سمینارها x_۵، بازدید از موزه و نمایشگاه x_۶، استفاده از اینترنت x_۷، اختلاف سنی والدین x_۸، نحوه نظارت x_۹، تملک x_{۱۰}، واژگان اقتصادی x_{۱۱}، سیاسی x_{۱۲}، اجتماعی x_{۱۳}، هنری x_{۱۴}، علمی x_{۱۵} و مذهبی x_{۱۶} می باشد.
 داریم:

$$y = -0.07 + 0.074 X_{13} + 0.051 X_{16} - 0.25 X_{12} + 0.154 X_{11} - 0.026 X_1 - 0.03 X_8 - 0.041 X_5 - 0.071 X_7 + 0.013 X_6 + 0.032 X_9 - 0.016 X_{10} - 0.004 X_2 + \varepsilon$$

در بررسی این الگو خطاها مستقل از همدیگر هستند چون آزمون دوربین واتسون مناسب می باشد.

جدول ۶- آزمون دوربین واتسون

R	R ²	دوربین واتسون DW
۰/۸۰۱	۰/۶۴	۲/۱۲

نتیجه گیری

با آگاهی از این که تفاوت در بهره هوشی فقط می تواند بخشی از تفاوت در عملکرد تحصیلی را تبیین کند، تعداد زیادی از محققان خصوصا در حوزه جامعه شناسی آموزش و پرورش و جامعه شناسی خانواده و روانشناسی، متغیرهای دیگر مرتبط با پیشرفت تحصیلی را سرلوحه فعالیت های پژوهشی خود قرار داده اند. از جمله این عوامل می توان به تفاوت هایی مانند تفاوت های فردی و تفاوت های زیادی که بین خانواده ها وجود دارد اشاره نمود. از تفاوت های عمده در حوزه خانواده وجود فضاهای فرهنگی و فعالیت های مختلف خانواده است. به عبارت دیگر فعالیت های دائمی و روزمره خانواده غیر از کار روزانه بسیار مهم هستند. چون هر نوع فعالیت، فضای فرهنگی خاصی را همراه دارد که در چگونگی فضای فرهنگی حاکم بر خانواده تاثیر خواهد گذاشت. عوامل تفاوت را شامل وضعیت اقتصادی، جایگاه والدین در جامعه و سرمایه های فرهنگی، اجتماعی و انسانی آن ها می شود. بنابراین می توان گفت یکی از عوامل پیشرفت تحصیلی، سرمایه فرهنگی والدین است.

ویژگی های فردی و خانوادگی، عوامل هوشی و شناختی، متغیرهای مربوط به طبقه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، نظام انگیزش و نگرشی و بالاخره ویژگی های شخصیتی و روانشناختی از مهمترین عواملی هستند که در سرمایه فرهنگی سهم بسزایی دارند. سرمایه فرهنگی به عنوان شیوه زندگی خانواده ها و الگوی بیان و گفتمان آنها، منبعی است که به نوبه خود منابع آموزشی قابل دسترسی را که منجر به افزایش انگیزه در یادگیری می شود را فراهم می کند. به واسطه فعالیت هایی چون رفتن به تاتر، کنسرت، گالری ها، کتابخانه ها یا به واسطه دسترسی به کتاب، موسیقی و دیگر منابع در خانه و بطور کلی سرمایه فرهنگی والدین، فضای فکری مناسبی را برای پیشرفت تحصیلی فرزندان و ایجاد انگیزه موفقیت مهیا می کند. به عبارت دیگر سرمایه فرهنگی نماینده کیفیت محیط خانواده، و مدت زمانی است که والدین برای فرزندان خود صرف

می کنند (وونک، ۱۹۹۸). بنابراین انگیزش پیشرفت و وضعیت تحصیلی مطلوب دانش آموزان ناشی از تفاوت محیط خانوادگی آنهاست، چنانچه می توان گفت نخستین و اساسی ترین محرک رشد و توانایی فرد در زمینه های گوناگون، خانواده است. والدینی که به آموزش و پرورش، حسن رفتار و معاشرت اجتماعی و یا هر نوع پیشرفت اجتماعی بی توجه باشند، مسلما در موفقیت تحصیلی فرزند خود تاثیر منفی خواهند داشت. همچنین بیشتر مطالعات نشان داده که پیشرفت تحصیلی تلامذگان زیادی توسط بنیاد خانواده و تجربه های آموزشی والدین آن تعیین می شود. از آنجاییکه والدین، از سطوح متفاوتی از سرمایه فرهنگی برخوردارند، به همین علت در زندگی خود به شیوه های کاملاً متفاوتی رفتار می کنند. ویژگی بارز سرمایه فرهنگی از دیدگاه پیروردیو تحلیل سازوکار موفقیت های تحصیلی با توجه به میزان برخورداری گروه ها و طبقات اجتماعی از این سرمایه است. بوردیو در تحلیل موفقیت های تحصیلی طبقات مختلف اجتماعی خاطر نشان می سازد که همگام با گسترش سریع علم و علم آموزی، سرمایه فرهنگی به عنوان یک نیروی جدید در موفقیت افراد وارد عمل می شود.

اگر چهار چوب یافته های پژوهش اظهار نظر کنید و نه به طور عام و به صورت تجربی. اگر حالا از بوردیو نقل قول می کنید باید نشان دهید که یافته های شما تا چه میزان با نظر بوردیو مطابقت دارد... کلی ننویسید!

همچنان که گفتیم دیماجیو (۱۹۸۲) و مر (۱۹۸۵)؛ نشان داده اند که منابع و کالاهای فرهنگی فراهم شده توسط خانواده تاثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی فرزندان دارد. خدایی (۱۳۸۷) هم در مقاله خود به این نتیجه رسید که سرمایه فرهنگی و اقتصادی والدین احتمال قبولی داوطلبان کنکور را بالا می برد، در اینجا می توان اضافه نمود که گستره واژگانی اقتصادی والدین با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنا داری دارد چرا که از میان واژگان ارایه شده در حوزه های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، مذهبی و هنری تنها واژگان اقتصادی با وضعیت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری را نشان داد زیرا $0.05 < \text{Sig}$. همچنین نوع رابطه مستقیم و میزان رابطه 0.257 است. به تعبیر دیگر هیچیک از واژگان هنری، مذهبی، سیاسی، اجتماعی و علمی با وضعیت تحصیلی رابطه معنی داری را نشان ندادند.

همانطور که فونتین (۱۹۹۴) و کولمن (۱۹۹۵)، در پژوهش های خود به این نتیجه رسیدند که متغیرهایی نظیر استقلال آموزی و انتظار خانواده از فرزندان جهت موفقیتشان، مهمترین عوامل موثر بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی آنان می باشد، باید گفت بر اساس نتایج بدست آمده از میان پارامترهای زمینه ایی مانند استفاده از اینترنت، میزان تحصیلات، شرکت در کنفرانسها، اختلاف سنی والدین، نحوه نظارت و میزان درآمد والدین، تنها نحوه نظارت با وضعیت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی دار نشان داد زیرا $0.05 < \text{Sig}$. میزان رابطه 0.266 و نوع رابطه مستقیم است. و به بیان دیگر میان استفاده از اینترنت، میزان تحصیلات، شرکت در کنفرانسها، اختلاف سنی والدین، و نهایتا میزان درآمد والدین و وضعیت تحصیلی رابطه معنی دیده نشد.

از موارد دیگر که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت بررسی رابطه بین پاسخ به واژگان و پارامترهای پایگاه اجتماعی-اقتصادی (میزان تحصیلات، اشتغال و میزان درآمد) والدین است. با توجه به نتایج، بین تمام واژگان و میزان تحصیلات والدین رابطه معنی دار وجود دارد. زیرا در همه موارد مقدار $0.05 < \text{Sig}$ همچنین میزان رابطه واژگان علمی با میزان تحصیلات 0.414 ، میزان رابطه واژگان مذهبی با میزان تحصیلات 0.423 ، میزان رابطه واژگان سیاسی با میزان تحصیلات 0.265 ، میزان رابطه واژگان اقتصادی با میزان تحصیلات 0.163 ، میزان رابطه واژگان هنری با میزان تحصیلات 0.363 و میزان رابطه واژگان اجتماعی با میزان تحصیلات 0.327 و نوع رابطه مستقیم است.

همچنین پارامتر درآمد تنها با واژگان اقتصادی و واژگان اجتماعی رابطه معنی داری دارد زیرا $0.05 < \text{Sig}$. میزان این رابطه در واژگان اقتصادی 0.414 و در واژگان اجتماعی 0.143 و نوع رابطه مستقیم است.

از آنجایی که اشتغال پارامتری با مقیاس اسمی می باشد، به همین دلیل تعریف نوع رابطه همبستگی بی معنی است. بنابراین جدول توافقی، میزان رابطه را تعریف می کند.

تنها واژگان علمی با اشتغال رابطه معنی دار دارد. زیرا دارای $0.05 < \text{Sig}$. مقدار این همبستگی $0.238 = \text{phi}$ که همبستگی ضعیفی است. همانطور که شوریده دادگر در رساله خود به این نتیجه رسید که بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی خانواده و نگرش دانش آموزان دختر سال آخر دبیرستان های تهران به ادامه تحصیل در دانشگاه تهران، رابطه معناداری وجود دارد در این مطالعه نیز رابطه بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بررسی شد اما با توجه به نتایج: $0.05 < \text{Sig}$ ، رابطه معناداری بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی و پیشرفت تحصیلی مشاهده نشد. در نهایت می توان گفت آنچه باعث پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می شود، نقش نظارتی والدین در قالب نمودی از تعاملات فرهنگی خانواده و گستره واژگان اقتصادی والدین می باشد. اما پایگاه اجتماعی-اقتصادی والدین به طور مستقیم نقشی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ایفا نمی کند گرچه بر گستره واژگانی خود والدین تاثیر گذار است. بر طبق این توضیحات روشن است، سرمایه فرهنگی والدین هم در بعد ذهنی (گستره واژگان اقتصادی) و هم در بعد عینی (تعاملات فرهنگی)، یکی از عوامل تاثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می باشد.

با توجه به اینکه تنوع واژگانی والدین از پایگاه اجتماعی-اقتصادی آنان تاثیر پذیر است، پس می توان گفت در قشر های مختلف اجتماعی، نقش گستره واژگانی والدین در زمینه های مختلف علمی، مذهبی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و هنری بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، به تناسب پایگاه اجتماعی-اقتصادی والدین، کم رنگ و پر رنگ خواهد شد.

منابع:

۱. آراسته، راضیه (۱۳۸۹)، "تعیین میزان رابطه فرهنگی زنان شاغل، با نوع روابط همسران در خانه" پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهرا تهران.
۲. ابراهیمی لویه، عادل (۱۳۸۰)، نابرابری اجتماعی و سرمایه فرهنگی (بررسی تاثیر نابرابری اجتماعی بر توزیع سرمایه فرهنگی و نقش سرمایه فرهنگی در بازتولید طبقه اجتماعی)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
۳. احسانی، محمد (۱۳۸۱)، "خانواده و مدرسه" نشریه معرفت، شماره ۶۲
۴. استونز، راب (۱۳۷۹)، متفکران بزرگ جامعه شناسی، ترجمه مهر داد میردامادی، نشر مرکز.

۵. اعزازی، شهلا (۱۳۸۰)، جامعه شناسی خانواده با تاکید بر نقش، ساختار و کارکرد خانواده در دوران معاصر، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان.
۶. اعظم آزاده، منصوره (۱۳۷۹)، ناسازگاری پایگاهی، پایان نامه دکتری رشته جامعه شناسی، دانشگاه تربیت مدرس.
۷. بایگانی، بهمن؛ کاظمی، علی (۱۳۸۶)، بررسی مبانی تئوریک مفهوم سرمایه فرهنگی، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات تهران.
۸. بیبی، ارل (۱۹۳۸)، روش های تحقیق در علوم اجتماعی، ترجمه رضا فاضل، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهی (سمت).
۹. برادپور، گلرخ (۱۳۸۶)، بررسی تاثیر آموزشی متقابل بر پیشرفت درس روخوانی فارسی دانش آموزان پایه دوم و عزت نفس دانش آموزان پایه چهارم دوره ابتدایی منطقه ۱۹ شهر تهران، کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی دانشگاه تهران.
۱۰. بوردیو، پی یر (۱۳۸۰)، نظریه کنش، دلایل عملی و انتخاب عقلانی، ترجمه مرتضی مردیها، انتشارات نقش ونگار.
۱۱. بوردیو، پی یر (۱۳۸۴)، شکلهای سرمایه. چاپ شده در کتاب کیان تاجبخش، سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه، تهران: نشر شیرازه
۱۲. بیابانگرد، اسماعیل (۱۳۷۱)، روانشناسی نوجوانان، نشر فرهنگ اسلامی.
۱۳. لارنس ای (۱۳۷۴)، روانشناسی شخصیت (نظریه و تحقیق)، ترجمه محمد جواد جعفری و پروین کدیور، موسسه خدمات فرهنگی رسا.
۱۴. پورمحسن، مجید (۱۳۷۳)، بررسی رابطه بین عملکرد تحصیلی دانش آموزان و سطح سواد خانواده پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه علامه طباطبایی تهران.
۱۵. تراسبی، دیوید (۱۳۸۲)، اقتصاد و فرهنگ، تهران: نشر نی.
۱۶. تراسبی، دیوید (۱۳۸۷)، اقتصاد و فرهنگ، چاپ اول، ترجمه کاظم فرهادی، تهران: نشر نی.
۱۷. تیوان، ریچارد؛ اسمیت، باردی (۱۳۶۵)، انگیزش، ترجمه ملک عبدالهی، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
۱۸. توسلی، غلامعباس (۱۳۸۳)، آموزش و پرورش و نابرابریها، گردآورندگان (محمدعلی محمدی و حسین دهقان) تهران انتشارات پژوهشکده تعلیم و تربیت.
۱۹. جنکینز، ریچارد (۱۳۸۴)، پی یر بوردیو، ترجمه لیلا جوافشانی و حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
۲۰. جنکینز، ریچارد (۱۳۸۵)، پی یر بوردیو، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
۲۱. چلبی، مسعود (۱۳۷۱)، جزوه درسی جامعه شناسی آموزش و پرورش، دانشگاه شهید بهشتی.
۲۲. چلبی، مسعود (۱۳۷۳)، جامعه شناسی نظم، تهران: نشر نی.
۲۳. چلبی، مسعود (۱۳۷۵)، جامعه شناسی نظم: تشریح و تحلیل نظری نظم اجتماعی، تهران: نشر نی.
۲۴. حسنعلی زاده، صابر؛ سعادت، مهدی (۱۳۹۰)، آشنایی با مفاهیم سرمایه انسانی. پایگاه مقالات علمی مدیریت www.system.parsiblog.com
۲۵. خدایی، حمید (۱۳۸۷)، بررسی رابطه سرمایه اقتصادی و فرهنگی والدین دانش آموزان با احتمال قبولی آنها در آزمون سراسری سال تحصیلی (۱۳۸۵). فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران، سال اول، شماره ۴.
۲۶. خدایاری، داوود (۱۳۷۹)، طراحی الگویی جهت پیش بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان رشته فنی و مهندسی دانشگاه تهران پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران.
۲۷. دادگر، شوریده (۱۳۷۵)، "بررسی رابطه اجتماعی-اقتصادی خانواده و نگرش دانش آموزان دختر سال آخر دبیرستان های دولتی تهران نسبت به ادامه تحصیل"، تهران، موسسه و تحقیقات اجتماعی، شهریور، ۱۳۷۵.
۲۸. دانیگ، اریک (۱۳۸۱)، ریشه های اجتماعی اوباشگری در فوتبال، ترجمه مسعود حقیقین، فصلنامه فرهنگ عمومی، فرهنگ و ورزش شماره ۳۰.
۲۹. ریتزر، جرج (۱۳۷۴)، نظریه جامعه شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی.

۳۰. ریترز، جرج (۱۳۸۱)، نظریه جامعه شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی.
۳۱. رئیس سعدی، حسن (۱۳۸۶)، بررسی رابطه انگیزش پیشرفت، اسناد علمی و پیشرفت تحصیلی در پایان نامه ارشد دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی.
۳۲. روح الامینی، محمود (۱۳۶۵)، زمینه فرهنگ شناسی، تهران: انتشارات عطار.
۳۳. روح الامینی، محمود (۱۳۷۴)، زمینه فرهنگ جامعه شناسی، تهران: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه تهران
۳۴. روسو، ژان ژاک (۱۳۵۲)، قرارداد اجتماعی - اصول حقوق سیاسی، ترجمه منوچهر کیا، چاپ دوم، انتشارات گنجینه.
۳۵. ستیر، وبرجینیا (۱۳۸۰)، آدم سازی در روانشناسی خانواده. ترجمه بهروز بیرشک، انتشارات رشد.
۳۶. سمیعی، زهره (۱۳۷۹)، تاثیر سرمایه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی خانواده بر موفقیت های تحصیلی و شغلی فرزندان در تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهرا.
۳۷. سیف، علی اکبر (۱۳۶۸)، روانشناسی پرورشی نوین چاپ چهلیم، تهران: انتشارات دوران.
۳۸. شارع پور، محمود؛ خوش فر، غلامرضا (۱۳۸۱)، رابطه سرمایه فرهنگی با هویت اجتماعی جوانان (مطالعه موردی شهر تهران)، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۲۰.
۳۹. شارع پور، محمود (۱۳۸۹)، جامعه شناسی آموزش و پرورش، تهران: انتشارات سمت.
۴۰. شارع پور، محمود (۱۳۸۳)، سرمایه اجتماعی، تعاریف، ابعاد و پیامدها، تهران.
۴۱. شاملو، سعید (۱۳۵۰)، نظریه اتکینسون درباره انگیزش پیشرفت، مجله روانشناسی سال اول شماره دوم.
۴۲. شربتیان، محمد حسن (۱۳۸۹)، بررسی جایگاه کاربردی زبان به عنوان ابزاری اجتماعی و فرهنگی، مجله اینترنتی فصل نو، آذر ۱۳۸۹.
۴۳. شعبانی، حسن (۱۳۸۲)، مهارتهای آموزشی و پرورشی؛ روشها و فنون تدریس، تهران: انتشارات سمت
۴۴. شیخاوندی، داور (۱۳۷۹)، جامعه شناسی انحرافات و مسائل جامعه‌ی، چاپ چهارم نشر مردنیز.
۴۵. علاقه بند، علی (۱۳۸۰)، جامعه شناسی آموزش و پرورش، نشر روان، تهران.
۴۶. فاضلی، محمد (۱۳۸۲)، مصرف و سبک زندگی، قم، صبح صادق.
۴۷. فاضلی، محمد (۱۳۸۶)، جامعه شناسی مصرف موسیقی، تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
۴۸. کاشی، محمد و داور شیخاوندی (۱۳۷۳)، جامعه شناسی قشرها و نابرابری های اجتماعی، تهران: نشر مردنیز
۴۹. گیدنز، آنتونی (۱۳۸۸)، جامعه شناسی، ترجمه حسن چاوشیان، چاپ سوم، تهران: نشر نی.
۵۰. گیروشه، آنتونی (۱۳۷۲)، تغییرات اجتماعی، ترجمه منصور وثوقی، چاپ چهارم، تهران: نشر نی.
۵۱. محسنی، منوچهر (۱۳۷۱)، مقدمات جامعه شناسی، نشر چاپاک.
۵۲. ملک، حسن (۱۳۸۵)، جامعه شناسی قشرها و نابرابری های اجتماعی، انتشارات پیام نور تهران.
۵۳. نایبی، هوشنگ و حمید، عبدالهیان (۱۳۸۱)، تبیین قشر بندی اجتماعی، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲، صص ۲۳۶-۲۰۵.
۵۴. نوغانی، محسن (۱۳۸۶)، تاثیر نابرابری سرمایه فرهنگی بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان پیش دانشگاهی در دستیابی به آموزش عالی، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۹۱، صص ۱۰۱-۷۱.
۵۵. هولاب، رابرت و یورگن هابرماس (۱۳۷۸)، نقد در حوزه عمومی، ترجمه حسین بشیریه، نشر نی.

منابع خارجی:

1. Aschaffenburg, K., & Maas, I (۱۹۹۷), Cultural and educational careers: The dynamics of social reproduction. American Sociological Review, ۶۲, ۴, ۵۸۸-۵۷۳
2. Bourdieu Pierre (۱۹۸۹), Le senspratique Paris: Lae editions de Minuits.
3. Bourdieu Pierre (۱۹۷۲), Esquisse dune Theorie de la pratique, Precedee de trios etud d ethnologi Kabyle, edDroz, Geneve.

4. Bourdieu, P (۱۹۸۶), The forms of capital ,inJ, Richardson, Handbook for Theory and Research for the sociology of Education (pp.۲۵۸-۲۴۱), New York: Greenwood Press
5. Berger Peter, Thomas Luckmann (۱۹۸۶), La construction Sociale de la realite. MerdiensKlincksieck.
6. Bryson, A (۱۹۹۶), Anything but heavy metal. symbolic exclusion & musical dislike. American sociological Review. Vol. ۶۱. No. ۵
7. Castellan, Y vonne (۱۹۸۶), Le famille, Quesais-je? No ۱۹۹۵
8. Cichelli-Pugrault Catherine et Vincenzo Cichelli (۱۹۹۸), Les Theories Sociologiques de la famille. Paris: La Deccouverte.c
9. DehbozorgiGR, Mooseli HA, [A survey on dropout risk factors among medical student, Shiraz Medical University, ۱۹۹۹]. Journal of Babol university of Medical ۲۰۰۳; :۲ ۸-۷۴.
10. DeGraaf, N, D. De Graaf, P. M, & Kraaykamp, G (۲۰۰۰), Parental cultural capital and educational in the Netherlands:Sociology of Education, ۱۱۱-۹۲
11. DeGraaf, P. M(۱۹۸۶), The Impact of Financial and Cultural Resources on Educa-tional Attainment in the Netherland,sociology of Educaion ۲۴۶-۵۹.۲۳۷
12. DeGraaf, N, D. DeGraaf, P. M.(۲۰۰۲), Formal and popular dimensions of cultural capital:Effects on childrens educational attainment. The Netherlands Journal of social sciences ۱۸۶-۳۸:۱۶۷
13. DeGraaf, N. D, DeGraaf, P. M, & Kraaykamp, G (۲۰۰۰), parental cultural capital and educational attainment in the Netheland:sociology of Education, ۱۱۱-۹۲
14. DiMaggio, P., & Mohr, J. (۱۹۸۵), Cultural Capital, Educational Attainment, and Marital Selection, American Journal of Sociology, ۱۲۶۱-۱۲۳۱
15. Decoret Bruno. (۱۹۹۸), Familles Paris: Anthropol.
16. DiMaggio, P (۱۹۸۲), Cultural capital,and school success: the rol of habitus, sociology of Education, V.۷۵, i. 1, ۶۸-۴۴ .
17. DiMaggio, Paul (۱۹۸۲), cultural capital and social success:the impact of status cultural participation on the grands of high school students . America Sociological Review,Vo: ۴Poetics ۳۸(۲۰۱۰). ۲۶۵-۲۴۵
18. Ericson, Bonnie, E (۱۹۹۶), culture, Class, and Connection. America Journal of Sociology, v. ۱۰۲ pp..۲۵۱-۲۱۷
19. Emmison, M, & Frow, J (۱۹۹۸), information technology as cultural capital, Australian Universities Rewew, Volume ۴۱, Number.۴۵-۱.۴۰
20. Giffo-Levasseur, Anne-Marie (۱۹۹۵), Confrontion des familles et des institutions educatives: une enquet dens Une Cite HLM. In: Ethnologie.
21. Halsey, AH, Heath, A F, & Ridge, J M (۱۹۸۰), Origins and destintions: family, class, and education in modern Britain, London: Clarendon press.
22. Henriksen, B (۱۹۹۹), Three dimensions of vocabulary development. studies in second language acquisition, .۳۱۷-۲۱.۳۰۳
23. Hess Remi et Gabriel Weigand (۱۹۹۴), La relation Pedagogique. Nathan, Universite.
24. Jaeger, M. M, Holm, A (۲۰۰۷), Does parents economic, cultural, and social capital explain the social class effect on educational attainment in the Scandinavian mobility regime? social science Research .۷۴۴-۳۶.۷۱۹
25. Lareau .A. & Weininger. E. B (۲۰۰۳), Cultural capital in Educational Research: A critical Assessment. Society. PP..۶۰۶-۵۶۷

26. laufer,B.&Z.Goldstein (۲۰۰۴), Testing vocabulary knowledge: size, strength, and computer adaptiveness Language Learning , .۴۳۶-۵۳۳۹۹
  27. Lefebvre, Henri (۱۹۶۲), Critique de la vie quotidienne, fondement dune sociologie de la quotidienete. L Arche.
  28. Lefebvre Henri et Norbert Guterman (۱۹۹۹), La Conscience mystifiee. Edition, Syllepse.
  29. Mauss Marcel (۱۹۹۲), Manuel d ethnographic. Petit bibliothequePayot..
  30. Mead, GeorgesT Herbert (۱۹۶۳), L esprit, le soi, et la societe, p.U.F
  31. Radcliffe, B (۱۹۹۷), Structure and function in society. London: cohen&West
  32. Saito, L .T (۲۰۰۰), Socio- cultural factors the educational achievement of Vietnamese American high school students. UCalifornia , Irvine, US.
  33. Sullivan, A (۲۰۰۱), cultural capital and Education Attainment, sociology ۴/۳۵, .۹۱۲-۸۹۳
  34. Towse, R.(۲۰۰۶), Human Capital and Artists Labour Market In V.Ginsburg , & D. Thrasby, Hand book of the Economics of Art and culture (pp.۸۹۲-۸۶۶), Amsterdam: North Holland.
- TramonteL, J .Willms .D (2010), Cultural Capital and its effects on education outcomes. Journal Homepage, Economics of Education Review ۲۹(۲۰۱۰) .۲۱۳-۲۰۰